

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 163/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., LL.M., advokátkou, Mariánske námestie 31, Žilina, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2CdoPr/11/2023 z 28. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2CdoPr/11/2023 z 28. augusta 2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Žiada tiež náhradu trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou domáhal uloženia povinnosti žalovanej na zaplatenie dlžnej mzdy v celkovej sume 6 784,26 eur pozostávajúcej z neuhradenej mzdy v sume 1 365 eur a z neuhradenej mzdy za prácu nadčas v sume 5 419,26 eur.
3. Súd prvej inštancie priznal sťažovateľovi náhradu mzdy v celkovej sume 1 000 eur, pričom neuhradená mzda prevyšujúca túto sumu (317,38 eur) a mzda za prácu nadčas mu nebola priznaná. V súvislosti s nepriznaním mzdy za prácu nadčas prvoinštančný súd uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že by zamestnanec vykonával prácu nad rámec stanovených pracovných úloh; keď nebolo možné identifikovať a určiť, o aké práce/úlohy išlo; z akého dôvodu zamestnanec nebol schopný vykonávať v riadnom pracovnom čase pridelenú prácu a ani nebola preukázaná vedomosť žalovanej ako zamestnávateľa o potrebe týchto prác a ani jej vedomosť o vykonávaní týchto prác žalobcom, nebolo možné vyvodiť v danom prípade ani záver, že žalobca vykonával prácu nadčas

s konkludentným súhlasom zamestnávateľa. Samotná skutočnosť, že zamestnanec sa nachádzal na pracovisku zamestnávateľa (v tomto prípade na stavbe) v čase mimo pracovnej zmeny, automaticky neznamená, že vykonával prácu nadčas, za predpokladu, že nedostal príkaz alebo súhlas zamestnávateľa. Aj naďalej platí, že pokiaľ chýba (aspoň konkludentný) súhlas alebo príkaz a vedomosť zamestnávateľa, svojvoľné zotrvanie zamestnanca na pracovisku nie je prácou nadčas.

4. Na základe odvolaní sťažovateľa aj žalovanej odvolací súd rozsudkom sp. zn. 9CoPr/9/2022 z 27. apríla 2023 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením potvrdil a žiadnej zo strán sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil nesprávnym právnym posúdením s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Uviedol, že právnou otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, je otázka, či nariadenou prácou nadčas, za ktorú zamestnancovi patrí mzdové zvýhodnenie, je i práca vykonávaná po skončení pracovného času síce bez výslovného príkazu zamestnávateľa, avšak s vedomím zamestnávateľa a preberaním a využívaním výsledkov práce zamestnanca.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP a zaviazal ho na náhradu trov dovolacieho konania žalovanej v plnom rozsahu.

7. Podstatou argumentácie sťažovateľa je jeho nesúhlas so záverom dovolacieho súdu, podľa ktorého súd prvej inštancie i súd odvolací vychádzali z odlišnej skutkovej situácie, ako je tá, z ktorej vyplýva dovolateľom vymedzená právna otázka, preto konštatoval, že ide o otázku, ktorú odvolací súd (ani súd prvej inštancie) neriešil a ani na riešení ktorej svoje rozhodnutie nezaložil.

8. Podľa názoru sťažovateľa je skutkový stav zistený na súde prvej inštancie a odvolacom súde totožný so skutkovým stavom, z ktorého vychádza jeho právna otázka vymedzená v dovolaní. Od dovolacieho súdu nežiadal, tak ako to uviedol v napadnutom uznesení, preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení.

9. Sťažovateľ zastáva názor, že odvolací súd sa mal zaoberať jeho právnou otázkou a túto vyložiť tak, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Odmietnutím dovolania najvyšší súd podľa neho porušil jeho právo na spravodlivý proces a právo vlastníť majetok.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením dovolacieho súdu.

11. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa

(popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie, osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

12. Ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné sudy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

13. Sťažovateľ namietané porušenie označených práv odôvodňuje odmietnutím jeho dovolania najvyšším súdom podľa § 447 písm. f) CSP.

14. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti preskúmal napadnuté uznesenie, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa a zistil, že sťažovateľ uplatnil dovolací dôvod nesprávneho právneho poučenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), pričom prípustnosť dovolania vyvodil z § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

15. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia poukázal na to, že súd prvej inštancie v bode 30 svojho rozsudku uviedol, že nebolo preukázané, že by žalobca vykonával prácu nadčas a najmä že prácu nadčas vykonával s vedomím zamestnávateľa. Závery odvolacieho súdu v tejto (skutkovej) otázke sú zhodné. Dovolací súd zdôraznil, že skutkové závery súdu prvej inštancie v zmysle uplatnených dovolacích dôvodov nie sú predmetom dovolacieho prieskumu.

16. Dovolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie i súd odvolací vychádzali z odlišnej skutkovej situácie, ako je tá, z ktorej vyplýva dovolateľom vymedzená právna otázka, preto ide o otázku, ktorú odvolací súd (ani súd prvej inštancie) neriešil a ani na riešení ktorej svoje rozhodnutie nezaložil. Nenapĺňa tak podmienku prípustnosti v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Vyplýva to zo skutkového stavu ustáleného prvoinstančným súdom a nespochybného odvolacím súdom ako súdmi skutkovými, a najmä z ich spoločného záveru, že práca žalobcu nadčas nebola vykonávaná s vedomím žalovanej ako zamestnávateľa. Ak v dovolaní absentuje už uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania. V prejednávanvej veci ide podľa dovolacieho súdu o takýto prípad.

17. Dovolací súd poukázal na to, že jeho rozhodovacia prax sa ustálila na názore, podľa ktorého samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom či sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní žalobou uplatneného nároku významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP a § 431 až § 435 CSP (pozri sp. zn. 9Cdo/73/2020). Dovolací súd konštatoval, že prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je daná, preto dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP odmietol.

18. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia dovolacieho súdu možno vyvodiť, že najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľa primeraným spôsobom odôvodnil, pričom jeho záver, že skutkový stav, z ktorého vychádzal sťažovateľ pri formulovaní relevantnej právnej otázky, nie je

skutkovým stavom zisteným v konaní pred súdom prvej inštancie (s ktorým sa stotožnil a z neho vychádzal i súd odvolací), a teda ním uvedená právna otázka nie je otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nemožno považovať za arbitrárny. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom zaoberal a aj vysporiadal s dovolaním sťažovateľa, pričom závery ku ktorým dospel podrobne, jasne a zrozumiteľne vysvetlil.

19. Právne závery, ktoré viedli najvyšší súd v konečnom dôsledku k odmietnutiu dovolania sťažovateľa, majú podľa názoru ústavného súdu oporu v aplikovaných ustanoveniach Civilného sporového poriadku uplatnený spôsob interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení právnych predpisov, ústavný súd považuje za ústavne konformný, nepopierajúci ich účel a význam, preto podľa názoru ústavného súdu nemohol neprípustným spôsobom zasiahnuť do označených práv sťažovateľa.

20. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o jeho porušení.

21. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

22. V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05, alebo IV. ÚS 326/07).

23. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, odmietol pri predbežnom prerokovaní aj túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu